

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและรัฐบาลจีน

The Relationship between Thai Government and Chinese Government

สุรินทร์ดา มะลิสสุวรรณ

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยนันทไค

Surinda Malisuwan

International Relations Nankai University

Received August 5, 2022, Revised September 11, 2022, Accepted October 3, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีน ในการบริหารประเทศของทั้งสองประเทศในด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคง รวมทั้งมิติทางเศรษฐกิจในช่วงปี 2553-2564 วิธีการศึกษาในงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่จะเน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิจัยเชิงเอกสาร รวมทั้งข้อมูลเพิ่มเติม โดยข้อมูลจะถูกรวบรวมจากสถานทูตไทย ในกรุงปักกิ่ง และสถานทูตจีน ในประเทศไทย กระทรวงต่างประเทศในประเทศไทย ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและจีน

การค้นพบที่สำคัญของการวิจัยมีดังนี้:

ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศในช่วง 47 ที่ผ่านมานี้ (2518-2565) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่มีความใกล้ชิด มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ และการขยายความร่วมมือเชิงลึกทุกมิติในความสัมพันธ์การทูตระหว่างไทยและจีน แต่ในยุคสงครามเย็น เป็นยุคบุกเบิกผูกสัมพันธ์ระหว่างสองชาติก่อนการสถาปนาความสัมพันธ์การทูต แต่ผลจากความตึงเครียดของการเกิดสงครามเย็น ในที่สุดก็ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ

หลังสงครามเย็นความสัมพันธ์ระหว่างไทย – จีนได้ก้าวสู่ยุคสมัยใหม่ โดยการสร้างสายสัมพันธ์ ไปในแบบความสัมพันธ์ทวิภาคี 2556 จีนกลายเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ไทย และเป็นตลาดส่งออกอันดับ 2 ประเทศ (รองจากสหรัฐฯ) และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 1 ของไทย ขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 13 ของจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์ก้าวหน้าอย่างมากในทุกๆด้าน และไทยได้ตระหนักถึงบทบาทที่เพิ่มขึ้นของจีนในโลกของภูมิภาคอาเซียน ได้รับการยกย่องซึ่งกันและกันอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ในช่วงศตวรรษที่ 21 ขณะที่จีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ดังนั้นความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศกำลังก้าวสู่ยุคใหม่โดยเฉพาะในด้านการค้าขาย ซึ่งได้รับการยกระดับเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจยุคใหม่ซึ่งเป็นหัวใจของความสัมพันธ์ไทย-จีน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีน-ไทย ในความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความเข้มข้นขึ้นจากการบังคับใช้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน เมื่อ มกราคม 2553

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ไทย-จีน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the relationship between the Thai government and Chinese government in the term of countries management of both countries in social, cultural, political, security, and economic dimensions in the period of 2010-2021. The study methods in this research mainly focus on descriptive analysis in documentary research and in additional information as well. The information will mainly be collected from officials of the Thai embassy in Beijing, the Chinese Embassy in Thailand, Ministry of Foreign Affairs in Thailand, The information from Internet sources related to relationships and cooperation between the Thai and Chinese governments.

The major findings of the research are as followed:

The diplomatic relations between the two nations in the past 47 years (1975-2022) experienced a honeymoon period between the two countries. Exchanged at all levels regularly and expanding cooperation in depth in all dimensions in diplomatic relations between Thailand and China. are widely deployed. However, during the Cold War It was a pioneering era of ties between the two nations before the establishment of diplomatic ties due to the tensions of the Cold War. This eventually resulted in conflicts and affected relations between the two countries.

After the Cold War, the relationship between Thailand and China has entered a new era. by building a relationship of Ongoing Bilateral and Multilateral Relations (2013) China has become Thailand's biggest trading partner and the second largest export market (after the United States). and is the No. 1 import source of Thailand, Meanwhile Thailand is China's No. 13 trading partner. which has a very advanced relationship in every aspect and Thailand is aware of China's increasing role in the global stage of the ASEAN region. Both countries have been greatly respected by each other over the years. During the 21st century, as China became an economic powerhouse. Therefore, the relationship between the two countries is entering a new era, especially in trade. which has been upgraded to a new era of economic cooperation becomes the heart of Thai-China relations. China-Thailand economic cooperation is intensified by the entry into force of the ASEAN-China Free Trade Agreement in January 2010.

The scope of the study covers the relationship between Thailand and China, during the past until 2010-2021. in various dimensions to develop cooperation and find solutions to problems in the future.

Keyword: Thai-Chinese relations, economy, culture

* Corresponding Author E-mail: Surin.1920@gmail.com

บทนำ

ประเทศไทย – จีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตมาเป็นเวลา 47 ปี ทั้งสองประเทศพัฒนาความสัมพันธ์มิตรภาพทวิภาคีในความร่วมมือโดยยึด “หลักการ 5 ประการแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ (ประกอบด้วย การเคารพอธิปไตยและบูรณาการแห่งดินแดน, การไม่รุกราน, การไม่แทรกแซงกิจการภายใน, ความเสมอภาคและอำนาวยุติธรรมต่อกันและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ) เป็นพื้นฐานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ความสัมพันธ์ไทย – จีน กำลังพัฒนาไปด้วยความแข็งแกร่งและมั่นคงอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การขับเคลื่อนของทั้งสองประเทศ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนและประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น ความสัมพันธ์ไทย-จีนกำลังนำหน้าจากความสัมพันธ์ในความร่วมมือ มิตรภาพ สมานฉันท์ เพื่อนบ้านยกระดับเป็นความสัมพันธ์หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์รอบด้าน จีนและไทยเห็นพ้องกับหลักการต่อแนวคิดที่จะตั้งเป้าหมายพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อปูทางสู่ 50 ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในปี 2568 (รัฐบาลไทย, 2565)

จีนเป็นประเทศมหาอำนาจประเทศหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทั้งในภูมิภาคทวิภาคี 2556 จีนกลายเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ไทย และเป็นตลาดส่งออกอันดับ 2 ประเทศ (รองจากสหรัฐฯ) และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 1 ของไทย ขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 13 ของจีน จีนมีขนาดกองทัพเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา และมีประชากรเป็นอันดับ 1 ของโลก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561) ในความสัมพันธ์ ไทย- จีน ที่สัมพันธ์กันมาอย่างยาวนาน รวมทั้งได้ยกระดับความสัมพันธ์ ที่เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์รอบด้าน ทวิกว้างขวางมากขึ้น ฉะนั้นความร่วมมือไทยจีนด้านเศรษฐกิจและการค้ามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ไทย-จีน ให้แน่นแฟ้นขึ้น แม้สถานการณ์โลกจะแปรเปลี่ยน โดยทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป (สถานกงสุลใหญ่ ณ นครหนานหนิง, 2563)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-จีน ทั้ง 2 ประเทศยังเชื่อมโยงในแง่ของชาติพันธุ์ ไทยและจีนมีสัมพันธ์ไมตรีและติดต่อค้าขายระหว่างกันมาช้านานกว่า 700 ปี ส่งผลให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนผสมผสานกับของไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีคนเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนไทยและคนจีนมีความใกล้ชิดคุ้นเคยกันดังเครือญาติ จนมีคำกล่าวว่า “จีน-ไทย ใช้อื่นไกล พี่น้องกัน” (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, ม.ป.ป.)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างไทย-จีน ตั้งแต่อดีตจนถึงช่วง 2553-2564
2. เพื่อศึกษาบทบาทที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน ตั้งแต่อดีตจนถึง 2553-2564
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีนในแง่ของการบริหารประเทศของทั้งสองประเทศในด้านสังคมและวัฒนธรรมการเมืองและความมั่นคง และมิติทางเศรษฐกิจในช่วงปี 2553-2564

การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

วิธีการศึกษาในงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่จะเน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงเอกสาร ข้อมูลเพิ่มเติมและข้อมูลจะถูกรวบรวมจากสถานทูตไทย ในกรุงปักกิ่ง และสถานทูตจีน ในประเทศไทย กระทรวงต่างประเทศในไทย และใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและจีน

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศ

ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงความเกี่ยวข้องในแง่ของผลปรากฏการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆทางการเมืองภายในประเทศ และระหว่างการเมืองระหว่างประเทศ ทฤษฎีให้ความสำคัญทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของรัฐ โดยทั้งสองปัจจัยต่างมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือผลักดันให้รัฐกระทำ หรือนำนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งนำมาใช้ในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำหรับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสร้างขึ้นนั้นไม่ได้เป็นทฤษฎี แบบอนุมาน (Deductive Theory) ที่เราจะสามารถอนุมาน (Deduce) ข้อสรุปและสมมติฐานตามหลัก ที่ว่าด้วยเหตุและผล (Logic) ได้จากถ้อยแถลงของทฤษฎีนั้น ทฤษฎีที่นักวิชาการสาขาสันติภาพระหว่างประเทศสร้างขึ้นนั้นมีลักษณะเป็นกึ่งทฤษฎี (Quasi Theory) ทั้งนี้ก็เพราะว่าความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ มีตัวแปรมากมายที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของมนุษย์จึงทำให้ยากต่อการสร้างทฤษฎีตามแบบวิทยาศาสตร์กายภาพการสร้างทฤษฎี ในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงมี

จุดมุ่งหมายที่จะสร้างให้การศึกษาวิชานี้มีระเบียบ แบบแผน และกฎเกณฑ์เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในอดีต และปัจจุบัน เพื่อช่วยให้สามารถทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้า และทำให้สามารถควบคุมความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศให้ดำเนินไปตามวิถีทางที่ถูกต้อง (ศิริโรจน์, 2531)

สำหรับแนวคิดการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลกปัจจุบัน นี้มีการสร้างสรรค์และพัฒนาเป็นวิธีการเชิงระบบเศรษฐกิจ หลายรูปแบบ ได้แก่ 1. ระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม เน้นสนับสนุนภาคเอกชนให้ทำการค้าเสรี (Free Trade) ให้เกิดการแข่งขันระหว่างเอกชน โดยรัฐไม่เข้าไปแทรกแซง 2. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) เป็นการพัฒนามาจากเศรษฐกิจเสรีนิยม เน้นอำนาจเศรษฐกิจรวมศูนย์อยู่ที่นายทุนที่มั่งคั่ง ทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจทางเศรษฐกิจ เรามักเรียกว่า “บรรษัทข้ามชาติ” 3. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Communism) เป็นการคุมอำนาจเศรษฐกิจโดยรัฐทั้งการผลิตและการวางแผนนโยบายทางเศรษฐกิจ 4. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed) เป็นระบบเศรษฐกิจผสมผสานระหว่างทุนนิยม กับสังคมนิยม โดยรัฐเข้ามาดำเนินกิจการบางอย่าง หรืออาจเป็นการร่วมทุน แต่เปิดโอกาสให้เอกชนมี กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินบางอย่างและให้เสรีภาพในการประกอบอาชีพ และมีการแข่งขันโดยเสรี แต่กิจการด้านสาธารณูปโภค อุตสาหกรรมหลักยังอยู่ในการควบคุมของรัฐบาล (ภณ, ม.ป.ป.) ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาของแต่ละประเทศ จึงมีลักษณะที่นำไปสู่การสร้างความร่วมมือ ระหว่างกัน (Cooperatives) แต่มักเผชิญกับอุปสรรคการปะทะกันทางอารยธรรม (The Clash of Civilizations) เช่น ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ความขัดแย้งทางมรดกทางวัฒนธรรม ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความเชื่อ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การสร้างระเบียบโลกใหม่ (New World Order) ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่นำมาใช้ เป็นกฎเกณฑ์จัดการและควบคุมสังคมโลกสมัยใหม่ให้สามารถดำเนินอยู่ต่อไปร่วมกันได้อย่างปกติสุข เช่น การจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 เพื่อจัดระเบียบทางเศรษฐกิจและการเปิดการค้าเสรีในวงกว้าง ซึ่งต่อยอดมาจาก แกตต์ หรือชื่อเต็มว่า “ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า” (GATT) ที่ตั้งขึ้นเมื่อ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2491 ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการเปิดเสรีทางการค้า เพราะฉะนั้น เศรษฐกิจในสังคมนั้น ๆ จะเข้มแข็งหรือถดถอยเพียงใด กลไกหนึ่งที่เป็นตัวพยุง หรือผลักดัน คือ ระบบการเมืองการปกครอง เพราะการเมืองในระบบทุนนิยมและระบบสังคมนิยม ยังคงเป็นบุคคลที่ถือพลังอำนาจ (empowerment) ครอบครองปัจจัยการผลิตมากกว่า เช่น นายทุนใน ระบบการเมือง นายทุนในระบบการปกครอง หรือชนชั้นสูงในระบบการปกครอง ล้วนเป็นผู้ที่มีพลัง ความสามารถและศักยภาพพร้อม 3 ประการ ที่นำมาใช้เป็นพลังอำนาจต่อความได้เปรียบเพื่อทำให้เกิด ความมั่งคั่ง (Wealth) ประกอบด้วย

(1) การศึกษา (education) = “เพิ่มพูนปัญญา” เป็นหนทางสู่ความรุ่งโรจน์ทางปัญญา ที่ได้รับการฝึกฝนและพัฒนาจากการแสวงหาความรู้วิชาการ (academic) ด้วยการใช้ทักษะ การเรียนรู้ที่

ให้เกิดความฉลาดหรือเขาวนปัญญา (intelligence) แต่การมีการศึกษาที่ดีต้องเกิดจากการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน

(2) อาชีพการงาน (occupation) = “สร้างคุณค่าชีวิต” เป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า และสร้างอำนาจการต่อรองกับสังคมภายนอกที่ต้องพบปะสังสรรค์กันต่อไป

(3) รายได้ (income) = “เศรษฐกิจรุ่งเรือง” เป็นตัวชี้วัดความมั่งคั่งของบ้านเมือง เพราะรายได้ในการดำรงชีพเพียงพอ ย่อมแสดงได้ว่าสังคมกินดีอยู่ดีได้

ประเทศไทย - ประเทศจีน ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางทูตในระดับเอกอัครราชทูต เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 ปัจจุบันครบ 47 ปีเต็ม โดยมี หม่อมราชวงศ์ เกษมศรี เป็นเอกอัครราชทูตไทย ประจำจีนเป็นคนแรก ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน ได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและราบรื่น และเป็นแบบอย่างหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มี ระบบการปกครองแตกต่างกัน โดยมีการพัฒนาการที่เป็นรูปธรรม ทำให้ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดในระหว่างสองประเทศมีความยั่งยืน มีการพัฒนารอบด้านในทุกกระดับ ไทยและจีน รวมทั้งมีการขยายความร่วมมือเชิงลึกในทุกมิติ สำหรับการศึกษาวิจัยสรุปประเด็นสำคัญผลจากการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ไทย-จีน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ด้านการเมือง

ไทยกับจีนมีความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่มีความใกล้ชิดในกรอบด้าน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการการเคารพซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจและการไม่แทรกแซงในกิจการภายใน ไทยกับจีนได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็น “หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน” (Comprehensive Strategic Partnership) เมื่อเดือนเมษายน 2555 เพื่อกระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือให้มีความใกล้ชิดและรอบด้านมากยิ่งขึ้น ทั้งสองประเทศมีความเชื่อมโยงทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมอย่างแนบแน่น ไทยในสายตาจีนมีความสำคัญมากโดยเฉพาะในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ รวมทั้งไม่เคยมีปัญหาขัดแย้งกันทางประวัติศาสตร์ พรมแดน หรือน่านน้ำระหว่างกัน นอกจากนี้ ไทยและจีนยังมีความร่วมมือที่ใกล้ชิดในกรอบอาเซียน-จีน กรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง และจีนเป็นประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) 27 พฤศจิกายน 2563 นายอรรถยุทธ์ ศรีสมุทร เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง ได้เข้าร่วมงานฉลองการครบรอบ 45 ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจีน-ไทย และพื่อร่วมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการค้าจีน-ไทย ประจำปี 2563 ซึ่งจัดขึ้นที่ศูนย์การประชุมนานาชาตินครหนานหนิง ประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ (economic powerhouse) ของภูมิภาคและของโลก นับตั้งแต่ปี 2553 จีนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก รองลงมาจากสหรัฐฯ และมีเงินทุนสำรองมากที่สุดในโลก

2. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าได้กลายเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-จีน เมื่อปี 1978 ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศได้พัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้เศรษฐกิจการค้าไทย-จีนขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยจีน, ม.ป.ป.) เศรษฐกิจจีนได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกของไทย เป้าหมายโดยการดึงดูดกลุ่มทุนและอุตสาหกรรมจีนให้เข้ามาลงทุนภายในประเทศไทย เพื่อกระตุ้นภาคการลงทุนและตลาดการจ้างงาน รวมถึงเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศไทย ในทางเดียวกันจีนเองก็ให้ความสำคัญต่อสถานะของประเทศไทยในนโยบายต่างประเทศของตนเองเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น การอนุญาตให้นักเรียนและนักศึกษาชาวไทยเดินทางกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน เป็นชาติแรกของโลกในช่วงเวลาที่จีนยังคงนโยบายโควิด-19 เป็นศูนย์ (ยกเว้นเกาหลีใต้ที่มีข้อตกลงระหว่างกัน) และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จีนได้ส่งผู้นำระดับสูงหลากหลายตำแหน่งเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ หรือการเฉลิมฉลอง 70 ปีสาธารณรัฐประชาชนจีน กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ก็รับทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญมิตรภาพจากประธานาธิบดีจีน ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง (Kaewfoo, 2564)

เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง 30 ปีที่ดำเนินการปฏิรูปและเปิดประเทศมาตั้งแต่ปี 2521 อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา เศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มการเติบโตที่ลดลงอันเป็นผลมาจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐ ฯ (trade war) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2561 จีนได้ปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง และค่าเงินหยวนอย่างต่อเนื่องในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยนอกจากจะปรับปรุงเพื่อยกระดับมาตรฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้แข่งขันในโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้นแล้ว ยังมีนัยทางการเมืองที่ต้องการแสดงความตั้งใจจริงของรัฐบาลจีนในการชะลอ และป้องกันภาวะการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ร้อนแรงเกินไปและต้องการปรับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับสหรัฐ ฯ ซึ่งพยายามกดดันให้จีนปรับค่าเงินหยวน เพื่อลดการเสียดุลการค้า และปัญหาการว่างงาน นอกจากนี้ รัฐบาลจีนมีเป้าหมายที่จะเน้นผลผลิตทางการเกษตรให้พอเพียงสำหรับการบริโภคภายในประเทศโดยการเน้นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีระดับสูง เพื่อยกระดับการผลิตและการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกัน (สุระ, 2562)

3. ยุทธศาสตร์เชื่อมโยงนานาประเทศของจีน

3.1 ขั้วริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)

เป็นยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมใหม่ที่เสนอแนวคิดโดย นายสี จิ้นผิง เมื่อปี 2556 โดยมีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงทางด้านการคมนาคม ด้านโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อน

บ้าน เป็นการสร้างความมั่นคงในเส้นทางการค้าทั้งทางบก และทางทะเลของจีนกับประเทศในเส้นทาง Belt and Road เป็นนโยบายที่รัฐบาลจีนส่งเสริมเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ บนเส้นทาง Belt and Road และเป็นกรอบการทำงานที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพหุภาคี ของจีน (สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง) โดยมีแนวทางการร่วมมือ ดังนี้ 1. ในการกำหนด นโยบายการพัฒนาาร่วมกันเน้นทำงานแบบพหุภาคี 2. เชื่อมโยงการคมนาคม การสื่อสารและพลังงาน 3. ส่งเสริมการค้าเสรี ลดกำแพง เพิ่มความโปร่งใสของข้อมูล 4. ร่วมมือสร้างระบบด้านการเงิน ลดความเสี่ยง จัดการวิกฤตเศรษฐกิจ และ 5. แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การศึกษา สื่อส่งเสริมท่องเที่ยว แก๊ซภัย พิบัติ การแพทย์ วิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม

ในอีกแง่หนึ่งของ BRI คือการจัดสรรปันส่วนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด โดยมุ่งเน้นการรวมตัวกันทางด้านการตลาด และความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ เพื่อ กระจายผลประโยชน์สู่ส่วนรวมในภูมิภาค

โดยประเทศจีนได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม BELT AND ROAD FORUM FOR INTERNATIONAL COOPERATION (BRF) ครั้งแรก ที่กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ 14-15 พฤษภาคม 2017 โดยมีผู้นำจาก 29 ประเทศและผู้แทนจาก 110 ประเทศเข้าร่วม และจัดการประชุม BRF ครั้งที่ 2 ใน หัวข้อ “Shaping a Brighter Shared Future” เมื่อวันที่ 25-27 เมษายน 2562 ที่กรุงปักกิ่ง มีผู้นำ จาก 38 ประเทศ และผู้แทนราว 5,000 คนจากกว่า 150 ประเทศ และกว่า 90 องค์กรระหว่างประเทศ เข้าร่วม

ตั้งแต่ปี 2556 จนถึงปลายเดือน มกราคม 2563 มีประเทศ/องค์กรระหว่างประเทศที่ได้ลงนาม เอกสารความร่วมมือกับจีนด้าน BRI จำนวน 168 ประเทศ/องค์กร รวมข้อตกลงจำนวน 200 ฉบับ ปัจจุบัน จีนได้กลายเป็นคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดของมากกว่า 25 ประเทศตามเส้นทาง BRI โดยข้อมูลจาก กระทรวงพาณิชย์จีนชี้ว่า ในปี 2562 มูลค่าการค้าระหว่างจีนกับประเทศตามเส้นทาง BRI มากกว่า 1.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 จากปี 2561 และคิดเป็นร้อยละ 29.4 ของมูลค่าการค้า ทั้งหมดของจีน ด้านการลงทุน ในปี 2562 จีนได้ลงทุนประเทศตามเส้นทาง BRI มูลค่า 15,040 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ (ไม่รวมภาคการเงิน) ลดลงร้อยละ 3.8 จากปี 2561 ในขณะที่ประเทศตามเส้นทาง BRI ได้จัดตั้งบริษัทใหม่ในจีน 5,591 แห่ง ซึ่งมีมูลค่าการลงทุน 8,420 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.6 จากปี 2561

3.2 ระเบียงการค้าระหว่างประเทศทางบกและทางทะเล (International Land and Sea Trade Corridor: ILSTC)

เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 นายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีน และ นายลี เซียนลุง นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ เป็นสักขีพยานร่วมในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับร่วมมือกันพัฒนา ช่องทาง The New International Land-Sea Trade Corridor (ILSTC) ภายใต้โครงการสาธิต connectivity เชิงยุทธศาสตร์ระหว่างจีน (นครฉงชิ่ง) – สิงคโปร์ ปัจจุบัน มี 12 เมือง/มณฑลได้ลงนาม

เข้าร่วมพัฒนา ILSTC ได้แก่ เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง มณฑลยูนนาน มณฑลกุ้ยโจว มณฑลกานซู มณฑลชิงไห่ เขตปกครองตนเองซินเจียง มณฑลส่านซี เขตปกครองตนเองมองโกเลียใน เขตปกครองตนเองทิเบต เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย มณฑลเสฉวน นครฉงชิ่ง

4.ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

ไทยและจีนมีสัมพันธ์ไมตรีและติดต่อกันมาช้านานกว่า 700 ปี ส่งผลให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนผสมผสานกับของไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีคนเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนไทยและคนจีนมีความใกล้ชิดคุ้นเคยกันตั้งแต่วัยเยาว์ จนมีคำกล่าวว่า “จีน-ไทย ใช้อื่นไกล พี่น้องกัน”

ในระดับรัฐบาล รัฐบาลจีนได้เปิดศูนย์วัฒนธรรมจีนที่กรุงเทพฯ อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2555 ซึ่งเป็นศูนย์วัฒนธรรมแห่งแรกของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะที่สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในจีนได้จัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมและส่งเสริมภาพลักษณ์ไทยในเขตอาณาเป็นประจำทุกปี โดยร่วมกับส่วนราชการไทยและภาคเอกชนไทยในจีน

นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังร่วมกันจัดงานสายสัมพันธ์สองแผ่นดิน โดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดาฯ พระบรมราชินี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ไปทรงเปิดศูนย์วัฒนธรรมจีนที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2562 ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสการฉลองครบรอบ 70 ปีแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน (1 ตุลาคม 2562) ซึ่งเป็นเครื่องอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ฝ่ายจีนมอบให้ชาวต่างประเทศที่สร้างคุณูปการสำคัญในการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมืออันดีกับจีน

นอกจากนี้ ไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับรัฐบาลในระดับมณฑลของจีน โดยเฉพาะมณฑลที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์กับไทย โดยไทยและจีนมีการจัดตั้งคณะทำงานในระดับส่วนกลางของไทยกับมณฑลของจีน 3 คณะ ได้แก่ คณะทำงานไทย – ยูนนาน คณะทำงานไทย – กว่างตุ้ง และคณะทำงานไทย – กว่างซี

แนวโน้มความสัมพันธ์ไทย – จีนในอนาคตกับหุ้นส่วน

แนวโน้มความสัมพันธ์ไทย – จีนในอนาคตกับหุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ รอบด้านตลอดระยะเวลา 47 ปีที่ผ่านมา ประเทศจีนและประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตนั้น สถานการณ์โลกได้ผันผวนอย่างรวดเร็ว สถานการณ์ภายในของทั้งสองประเทศ ก็มีการเปลี่ยนแปลง

อย่างมาก โดยเฉพาะภายหลังที่ประเทศจีนดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างถูกต้อง และกลายเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยิ่งใหญ่ยืนตระหง่านแห่งบูรพาทิศ ความสัมพันธ์ของประเทศจีนกับประเทศเพื่อนบ้านก็ได้รับการพัฒนาดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเงิน ในปี พ.ศ. 2540 และเกิดความไม่แน่นอนทางการเมือง ในปี พ.ศ. 2549 ขณะที่สถานการณ์ทางการเมืองในไทยทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นนั้น ประเทศไทย – จีน ได้ลงนามใน “ความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์รอบด้านระหว่างไทยกับจีน” จนถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ทหารได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการเมืองไทยเข้าสู่ภาวะปรกติ อีกครั้ง โดยไทยมีเหตุผลของความกังวล 5 ข้อด้วยกัน ข้อแรก ประเทศไทย – จีนมีประวัติศาสตร์การไปหามาสู่ระหว่าง กันเป็นเวลานานนับพันปี มิตรภาพอันดีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน ข้อ2 “จีนไทยไม่ใช่อื่นไกล พี่น้องกัน” เป็นคำกล่าวที่ยังปรากฏในความรู้สึกของประชาชน มิตรภาพไทย – จีนกลายเป็นสมบัติ อันล้ำค่าของรัฐบาลและประชาชนทั้งสอง ศักยภาพความร่วมมือเอื้อประโยชน์ต่อกันมีขนาดสูงมาก ข้อ3 มิตรภาพไทย – จีนได้ผ่านบททดสอบจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ไม่ว่า สถานการณ์ไทย และโลกจะเปลี่ยนไปเช่นกัน แต่ความสัมพันธ์ไทย – จีนยังพัฒนาไปอย่างมีเสถียรภาพ ข้อ4 รัฐบาลจีน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์มิตรไมตรีกับไทย เห็นว่าประเทศไทยจะเป็นหุ้นส่วน ความร่วมมืออันสำคัญของภูมิภาคนี้ จีนจะเคารพสิทธิการเลือกพัฒนาประชาธิปไตยภายในประเทศ ของไทย ภายหลังการขึ้นมารับหน้าที่ของผู้นำจีนรุ่นใหม่ก็ได้ผลักดันให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ดียิ่งขึ้น สนับสนุน และให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนความสัมพันธ์มิตรภาพด้านการเมืองเป็นพลวัต แข็งแกร่งด้านความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน ข้อ5 พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ รัฐบาลทหารทุกเหล่าทัพ และพรรคการเมืองต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์ ไทย – จีน พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ อดีตนายกรัฐมนตรี ขณะพบปะผู้นำจีน ได้กล่าวไว้ว่า “ความสัมพันธ์จีน-ไทยมีอาจแยกจากกันได้ มิตรภาพอันดีที่สืบทอดกันมาของสองประเทศ เป็นบททดสอบไม่ว่าเวลาและสถานการณ์โลกจะผันผวนเช่นไร ความสัมพันธ์ของสองเราก็ตายอดแน่นแฟ้น เช่นเดิม ความสัมพันธ์จีน-ไทยได้ขนานนามว่า “เป็นแบบอย่างของมิตรภาพและสมานฉันท์กัน” แนวโน้มความสัมพันธ์ไทย-จีนในอนาคตมีโอกาสพัฒนาความร่วมมือที่กว้างขวางเหมือนดังที่ นายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีจีนกล่าวไว้ว่า “ความสัมพันธ์ไทย-จีนมีพื้นฐานด้านการเมืองเศรษฐกิจ และเจตนารมณ์ของประชาชนที่มั่นคง ศักยภาพการพัฒนาที่ใหญ่โต ข้าพเจ้ามองว่าในอนาคตจะสดใส” (สุระ, 2562)

การค้นพบที่สำคัญของการวิจัยมีดังนี้

ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศในช่วง 47 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2553-2563) ประเทศไทย และประเทศจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตนั้น สถานการณ์โลกได้ผันผวนอย่าง

รวดเร็วจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและปัจจัย ภายในประเทศ สิบปีแรกของความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยและจีนเป็นที่สังเกตได้ว่ามีความ จริงใจและเป็นมิตร แต่ผลจากความตึงเครียดของการเกิดสงครามเย็น ในที่สุดได้ส่งผลกระทบต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศอย่างช้า ๆ หลังสงครามเย็นความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีนก้าวสู่ยุคใหม่เมื่อพวกเขาเริ่มสร้างสายสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ทวิภาคีกำลังก้าวหน้าอย่างมากในทุกๆด้าน ไทยตระหนักถึงบทบาทที่เพิ่มขึ้นของจีนในเวทีโลก นโยบายหนึ่งแถบเส้นทาง ของจีน ไทยได้รับการยกย่องซึ่งกันและกันอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 ขณะที่จีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและการค้า ซึ่งได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศกำลัง ก้าวไปสู่ยุคใหม่ โดยเฉพาะในด้านการค้าขาย ซึ่งได้รับการยกระดับเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจยุคใหม่ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีนและไทย เริ่มต้นในเดือนตุลาคม 2546 ด้วยข้อตกลงการค้าเสรี ระหว่างทั้งสองประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศจะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นผ่านความร่วมมือพหุภาคี ไทยและจีนมีภารกิจในการดำเนินงานความร่วมมือทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องมากกว่า 2 ประเทศขึ้นไป รวมถึงตามกรอบความร่วมมือพหุภาคี และองค์การระหว่างประเทศ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาล มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีบทบาทเวทีระหว่างประเทศ การผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางในด้านต่างๆ ในภูมิภาค ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง และเป็นหน่วยประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน เช่น UNESCO, WIPO, ASEM, ACD, ASEP, BIMSTEC เพื่อแสวงประโยชน์ร่วมทางการเมื่อ (กองการต่างประเทศ, 2564) เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ และจากการศึกษาพบว่านโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อจีนตั้งแต่ศตวรรษ ที่ 21 ช่วยให้ไทยได้รับผลประโยชน์ของชาติโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ผ่านความสัมพันธ์ที่กลมกลืน กับจีนภายใต้นโยบาย ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ผ่านโครงการริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นคือ “ผลประโยชน์ร่วมกัน win win solution” ระหว่างไทยและจีนนโยบาย“ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์” กลายเป็นส่วนเสริมที่สมบูรณ์แบบสำหรับกันและกันของความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้เติบโตขึ้นทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในบริบทของการมีปฏิสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นภายในกรอบภูมิภาค ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัย ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ไทย-จีน เป็นประโยชน์เกื้อกูลกันเป็นอย่างยิ่ง และการพัฒนาความสัมพันธ์จะต้องประสานสอดคล้องกันในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด แนวทางปฏิบัติที่จะทำให้การพัฒนาความสัมพันธ์ไทย -จีนนั้น จีนได้เน้นย้ำเสมอในการทำงานร่วมกับไทย และรักษาไว้ซึ่งคุณค่าความสัมพันธ์อย่างไม่ถดถอย เพื่อขยายยุทธศาสตร์ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย (win-win solution) ให้แน่นแฟ้น และมีความมั่นคงถาวรมากขึ้น ความสัมพันธ์ และความร่วมมือกันระหว่างทั้งสองประเทศ ควรจะอยู่บนพื้นฐานของการที่ทั้งสองประเทศได้ประโยชน์เท่าเทียมกันทั้งสองฝ่าย (WIN – WIN Approach) และก็ต้องมีความจริงใจ

ต่อกัน ซึ่งก็จะเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งสิ่ง ที่ควรกระชับมากเป็นพิเศษในอนาคตนั่น ควรจะเป็น เรื่องของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับจีน ซึ่งรวมถึง ความสัมพันธ์ความร่วมมือ ของทั้งสองประเทศมี ความมั่นคงต่อเนื่องยาวนาน สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การมีทัศนคติที่ดีต่อกัน และการมี ผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ความไว้วางใจกัน จริงใจกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน จะทำให้ ความสัมพันธ์มั่นคงยาวนาน

สรุป

ประเทศไทย - ประเทศจีน ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางทูตในระดับเอกอัครราชทูต เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 หรือครบ 47 ปีเต็ม โดยมี หม่อมราชวงศ์ เกษมศรี เป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำจีน เป็นคนแรก ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและระหว่างสองประเทศมีความยั่งยืน การพัฒนารอบด้านในทุก ระดับ ไทยและจีนมีการขยายความร่วมมือเชิงลึกในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจการค้า การลงทุน สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง การเมือง ฯลฯ ฉะนั้นได้เน้นย้ำถึงความพร้อมเสมอของจีนในการทำงาน ร่วมกับไทย และรักษาไว้ซึ่งคุณค่าความสัมพันธ์อย่างไม่ถดถอย เพื่อขยายยุทธศาสตร์ความร่วมมือที่เป็น ประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย (win-win solution) ให้เจริญรุ่งเรืองและลึกซึ้งยิ่ง ๆ ขึ้น ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างไทย กับจีน ซึ่งรวมถึงความไว้วางใจกัน จริงใจ ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เมื่อประเทศ ไทยกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้มากเป็นพิเศษแล้ว ความร่วมมืออันทรงประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ก็จะมาตาม

ก่อนที่จะสงครามเย็นจะสิ้นสุดลง ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – จีนได้เคยผ่านช่วงที่เป็นปรปักษ์ ต่อกันและภายหลังการสถาปนาความสัมพันธ์ของสองประเทศ ก็พัฒนาเป็นความสัมพันธ์ในฐานะ ะ ว่าที่ พันมิตรทางการทหาร ต่อมาเมื่อสงครามเย็นยุติลง ความสัมพันธ์ไทย-จีนก็ได้พัฒนามาเป็นหุ้นส่วน ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์รอบด้าน

ในช่วงของยุคสงครามเย็น พัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศเป็นไปอย่างมีข้อจำกัด เนื่องจาก สถานะการเมืองของโลกในยุคนั้นแบ่งเป็นสองฝ่ายสองขั้วอย่างชัดเจน ไทยต้องใกล้ชิดกับ ประเทศ ตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา เป็นโอกาส สำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในหลาย ประเด็นยุทธศาสตร์ ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจด้าน วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนในระดับประชาชน ก็เป็นโอกาสสำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เป็นต้น

ปัจจุบันไทยกับจีนมีความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่มีความใกล้ชิดในรอบด้าน และ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการการเคารพซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจและการไม่แทรกแซงในกิจการ ภายใน ไทยกับจีนได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็น “หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน” (Comprehensive Strategic Partnership) เมื่อเดือนเมษายน 2555 (สุระ, 2562) ประเทศจีนได้

ยกระดับความสัมพันธ์และความไว้วางใจต่อกัน ทางการเมืองระหว่างไทย-จีนมาโดยตลอด มุ่งมั่นขยายขอบเขตและระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้าระหว่างสองประเทศ ทั้งผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนาความร่วมมือในด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศทั้งในระดับภูมิภาค และนานาชาติของทั้งสองประเทศให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น พร้อมกับสัมพันธ์ภาพไทย-จีนที่มีการพัฒนา อย่างมั่นคงและเด่นชัด

References

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริยา, การระหว่างประเทศ เอกสารโสตทัศน ชุติวิชา 82429
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย. (พิมพ์ครั้งที่ 1 ภาค 2/2561 พิมพ์ใหม่)
รัฐบาลไทย. (2565). Royal Thai Government ค้นจาก www.thaigov.go.th/new/contents
สถานกงสุลใหญ่ นครหนานหนิง. (2563) กิจกรรมฉลอง 45 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตจีน-ไทย
และพหุความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สืบค้นจาก <https://nanning.thaiembassy.org/>
สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง. (ม.ป.ป.) ความสัมพันธ์ไทย-จีน
ค้นจาก www.thaimbbei.org/th/republic
ศิริโรจน์ ภาควิชาการ. (2531). ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ International relations.
กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
สุระ ไชโย (2562). ความสัมพันธ์ไทย-จีน นักศึกษา วปอ.รุ่น 60 ค้นจาก บทความอิเล็กทรอนิกส์
ภณ ใจสมศรี. (ม.ป.ป.) ความสัมพันธ์ระหว่างสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองใน
ประชาคมอาเซียน, เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท.121 การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และ
ประชาคม
อาเซียน สำนักศึกษาทั่วไป: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตปทุมธานี. (หน้า 5-7)
ศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยจีน. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก www.thaibizchina.com
Kaewfoo, M. (2021). Sino-Thai friendly relations, Economic and Commercial office of
the
Embassy. Retrieved from <http://th.mofcom.gov.cn/article/zhengwen/wenzi/>
กองการต่างประเทศ. (2564). Division of Foreign Affairs สืบค้นจาก
<https://www.m-culture.go.th/international>